

DE ARRONDISSEMENTSRECHTBANK TE ALKMAAR

PROCES-VERBAAL VAN VOORLOPIG GETUIGENVERHOOR

gehouden aan de zijde van verzoeker
op de terechtzitting van maandag, 13 april 1992,
ingevolge de beschikking van deze rechtbank d.d. 5 maart 1992,
in de zaak rekestnummer 492/1991 van:

Hendrik Pieter Valkenier,
wonende te Haarlem,
v e r z o e k e r ,
procureur mr. R.F. Milo,
advocaat mr. J.K. Gaasbeek te Haarlem,

t e g e n :

1. Ir. Bernardus Andreas MOOIMAN,
wonende te Den Helder,
2. Martinus Cornelis KEDDE,
wonende te Den Helder,
3. Harm EVERHARDUS,
wonende te Den Helder,
4. Willem Gerardus Marie Hubertus CANISIUS,
wonende te Den Helder,
5. Rintje MOLLEMA,
wonende te Den Helder,
g e r e k w e s t r e e r d e n ,

Tegenwoordig zijn:

mr. Y. Telenga, rechter-commissaris,
en J.E.M. Bruin-van Eden, waarnemend-griffier.

Na uitroeping van de zaak verschijnen:

Mr. Gaasbeek voornoemd alsmede verzoeker in persoon en de heer W.M. Veltkamp,
mede eigenaar van het na te noemen logboek, alsmede gerekwestreerden die
tevens als getuigen worden gehoord.

Mr. Gaasbeek verklaart dat zijn opgeroepen vijf getuigen, die blijken te zijn
verschenen.

De rechter gaat over tot het getuigenverhoor en hoort achtereenvolgens na te
noemen getuige buiten tegenwoordigheid van de getuigen, die nog niet zijn
gehoord, voor zover die getuigen niet tevens partij zijn.

Ieder van de getuigen doet opgave van naam, voornamen, leeftijd, beroep en
woon- of verblijfplaats en deelt mee -- tenzij hierna anders staat vermeld--
niet tot partijen in familiebetrekking of dienstverband te staan.

Ieder van de getuigen legt de voorgeschreven eed of belofte af de gehele
waarheid en niets dan de waarheid te zeggen.

Bij iedere getuigenverklaring is hierna afzonderlijk vermeld of de eed of de
belofte is afgelegd.

Vervolgens verklaart ieder van de getuigen zoals hierna met betrekking tot
ieder van hen is vermeld.

1. De heer Bernardus Andreas Mooiman, wonende te Den Helder, leeftijd 51 jaar, marine officier.

(eed)

Ik ben sinds 1987 voorzitter van de Stichting Nationaal Redding Museum "Dorus Rijkers". Wat er is gebeurd met het in ontvangst nemen van het logboek heb ik alleen van horen zeggen. Als er iets te leen wordt gegeven aan het museum is de normale gang van zaken, dat er een leenovereenkomst wordt opgesteld, die door beide partijen wordt ondertekend en ieder van de partijen krijgt dan ook een kopie van die overeenkomst. Ik heb van anderen vernomen dat dat in dit geval niet zo is gegaan. Er is geen schriftelijk bewijs of het boek bij ons te leen is gegeven. Van de heer Everhardus heb ik gehoord dat hij een boek van de heer Veltkamp in ontvangst heeft genomen op het museum, en dat hij het in de brandvrije kast heeft gelegd. Dit was nog voor de verhuizing van 1988. Op de oude lokatie zat die brandvrije kast niet op slot, althans wij maakten geen punt ervan dat de kast op slot moest. De brandvrije kast is meegegaan naar de nieuwe lokatie en tegenwoordig is hij wel op slot.

Ons museum werkt met vrijwilligers. Zowel de heer Everhardus als de heer Canisius zijn als zodanig bij ons werkzaam. Vaste functies hebben de medewerkers niet. De heer Everhardus is archivaris geweest bij de gemeente Den Helder. Om die reden trad hij als archivaris op bij ons museum. Over het te leen gegeven boek is geen onderzoeksverslag. Ik heb ~~XXX~~ gehoord dat het boek weggeraakt is, in ieder geval is het niet teruggegeven aan de eigenaar. Op het ogenblik staat de inventaris van het museum op een computerlijst, maar dat was nog niet het geval in 1985. Wij hebben begin 1989 het hele museum op zijn kop gezet. De eigenaars vroegen ~~XXX~~ toen hoe het met het boek stond en dat was de reden voor de zoekactie. Ik wil nog opmerken dat ik toen als bestuurslid voor het eerst rechtstreeks geconfronteerd werd met deze geschiedenis. Op een later tijdstip hebben wij nog een keer het hele museum doorzocht en niets gevonden. Een aangifte voor vermissing hebben wij niet gedaan. Ook hebben wij onze verzekering niet aangesproken.

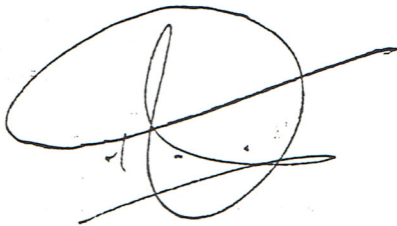
doorh. ggkd.

doorh. ggkd

De reden hiervan is, dat wij niet kunnen aantonen dat het boek door ons zoekgemaakt is. Door het museum zijn geen kopieën van het boek gemaakt. Wel weet ik dat de heer Everhardus een logboek, opgesteld in een vreemde taal, aan verzoeker ter hand heeft gesteld met de vraag of dat het bewuste logboek was. Dat bleek niet het geval. Deze aktie is niet namens het bestuur geweest. Het is mij niet bekend of er een toezegging is geweest het boek voor te leggen aan het Scheepvaart Museum te Amsterdam.

taxe: nihil

Voorgelezen, volhard en ondertekend,

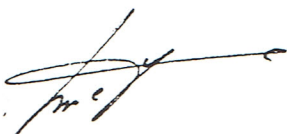

2. De heer Martinus Cornelis Kedde, wonende te Den Helder, leeftijd 50 jaar, beroeps officier bij de Koninklijke Marine.

(eed)

Ik ben sinds 1 januari 1988 secretaris van de Stichting Nationaal Redding Museum "Dorus Rijkers" en daarvoor was ik vanaf ongeveer juli 1986 bestuurslid, zonder specifieke taak. Op 13 januari 1989 heb ik voor het eerst vernomen over het litigieuze boek. Ik kwam toen het museum binnen s'ochtends vroeg en daar kwamen drie heren binnen, die een Russisch logboek wilden hebben. En zoals gezegd van een Russisch logboek had ik niet eerder vernomen. Na enige moeilijkheden ben ik met de drie heren gaan praten en toen hoorde ik ook dat de heer Everhardus, die toen bestuurslid was, van verzoeker s een Russisch logboek in

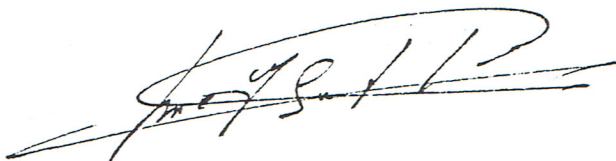
oorh. ggkd.

ontvangst had genomen. Zij konden geen bruikleen bewijs overleggen en het is zo dat ons museum altijd een bruikleen bewijs afgeeft als we iets te leen krijgen. Later heb ik ook nog het museumregister bekeken, daar werd alles wat geschonken werd en in bruikleen werd gegeven genoteerd, ook daar stond nietover een Russisch logboek. Ik wil nog opmerken dat een dergelijk boek ook niet tot ons verzamelingsgebied behoort. Ik heb de heren verwezen naar de heer Everhardus. Later heb ik van de heer Everhardus vernomen, dat hij dat boek, wat hij van verzoekers had gekregen, misschien wel in de brandvrije kast van het museum had gelegd. We hebben het hele museum doorzocht, ook het archief en niets gevonden. Dit was in begin 1989, kort na het bezoek van verzoekers. In de bestuursvergaderingen is de kwestie van het boek nooit ter sprake geweest. Ik heb alle notulen van de bestuursvergaderingen bekeken, ook van de periode dat ik nog geen bestuurslid was. De heer Everhardus is bestuurslid geweest van 10 juli 1981 tot eind 1984 en een jaar later, eind 1985 is hij weer algemeen bestuurslid geworden. In de periode dat hij geen bestuurslid was, was hij ook niet werkzaam voor het museum op andere wijze. Hij woonde toen ook niet in Den Helder. De heer Everhardus was vroeger hoofd algemene zaken bij de gemeente en het archief was onder zijn verantwoordelijkheid. Tijdens de zoek-
aktie naar het boek heeft de heer Everhardus een verslag gevonden in een vreemde taal, vermoedelijk Russisch. Ik weet dat de heer Everhardus aan verzoekers gevraagd heeft of dit het boek was wat zij aan hem destijds hebben afgegeven, dat was niet het geval. Het museum is verzekerd tegen diefstal/vermissing. Wij hebben dit niet opgegeven aan de verzekering, omdat het museum officieel niet in het bezit is gesteld van het boek.

taxe: f 40,-

Voorgelezen, volhard en ondertekend,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. G. S. H.', written over a horizontal line.

3. De heer Willem Gerardus Marie Hubertus Canisius , wonende te Den Helder leeftijd 60 jaar, zonder beroep.

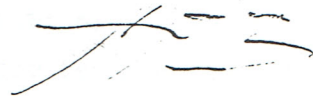
(eed)

Van 1 januari 1988 tot 1 januari 1990 ben ik bestuurslid geweest van de stichting Nationaal Redding Museum "Dorus Rijkers". Daarvoor ben ik, ik dacht gedurende een half jaar, nog als vrijwilliger werkzaam voor het museum geweest. In iedergeval was ik daar niet werkzaam in 1985. In die tijd werkte ik nog als directeur van het Helders Marine Museum. Toen ik bestuurslid was heb ik voor het eerst gehoord dat er een boek, vermoedelijk met Russisch schrift, in het museum zou liggen. Ik weet niet meer exact wanneer dit ter sprake is gekomen het zou kunnen dat dit vlak voor de verhuizing besproken is. Of het over een boek ging wat verzoeker ter hand hadden gesteld, weet ik niet precies. Het kon ook wel over boeken gaan die op Texel gevonden waren. Ook daar waren boeken met vermoedelijk Russisch schrift op het strand aangespoeld. Dit laatste heb ik niet uit eigen waarneming, maar uit gesprekken vernomen. In 1985 was de heer Everhardus slechts voor een gedeelte van dat jaar bestuurslid. Ik dacht dat in dat jaar ook de heer Lunstra en de heer Liefhebber bestuursleden waren, maar ik weet dat niet zeker. Ook was er nog een bestuurslid die bij het Reddingwezen werkzaam was, ik dacht dat het de heer Bisenberger was. Ik weet zelf niets over het boek dat de heer Veltkamp heeft afgegeven, ik heb het niet gezien, ik weet wel dat het hele museum is afgezocht en bij die zoekactie is er een boek gevonden met vermoedelijk Russisch schrift in de vorm van een logboek. De heer Everhardus en ik dachten dat dat het litigieuze boek zou zijn. Daarom is dat boek overhandigd aan de heer Veltkamp, door wie weet ik niet want ik was er niet bij. Wat er verder gebeurd is met dat boek weet ik ook niet. Van het boek dat werd afgegeven aan de heer Veltkamp heb ik geen papieren gevonden met betrekking tot de herkomst. Ik kan mij herinneren dat het boek wat afgegeven is aan Veltman een logboek was dat lijkt op het logboek wat mr. Gaasbeek mij nu laat zien en wat blijkt te zijn het logboek van de Andreëf.

Het groene kaartje in dat logboek heb ik niet eerder gezien, althans ik herinner het mij niet. Wel weet ik dat dergelijke kaartjes gebruikt worden bij de marine en ook bij het museum van de marine. Ik zie nu dat op dat kaartje staat dat de heer Liefhebber eigenaar zou zijn van dit logboek waar dit kaartje aan vastgeclipst zit, maar ik herken het niet als een bezit van het museum, Ik kan mij niet herinneren dat de heer Liefhebber ooit heeft gesproken dat hij eigenaar is van dit boek.

taxe: f 40,-

Voorgelezen, volhard en ondertekend,

4. De heer Rintje Mollema, wonende te Den Helder, leeftijd 45 jaar, militair.

(belofte)

Ik ben medewerker bij de militaire Inlichtingen Dienst afdeling Marine. Deze afdeling valt onder de marinestaf. Met marinestaf wordt bedoelt het ministeriële gedeelte van de Koninklijke Marine en daaronder valt een aantal afdelingen. Ik werk in Den Haag. Ik heb destijds via via gehoord dat de heer Veltkamp een logboek had dat, naar later bleek, van Russische afkomst was. Ik heb toen contact gezocht met de heer Veltkamp en enkele dagen, nadat ik over dat logboek had gehoord, ben ik naar hem toegegaan. De heer Veltkamp heeft het logboek toen aan mij overhandigd om het te laten onderzoeken door mijn dienst. Ik heb een ontvangstbewijs getekend en ik zie dat het ontvangstbewijs aan het verzoekschrift is gehecht. Ik geloof dat de heer Veltkamp dat ontvangstbewijs heeft opgesteld. Ik weet niet of er lakzegels op het logboek zaten. Ik weet ook niet wat de betekenis is van lakzegels op dergelijke boeken. Ik heb het logboek aan een slavist afgegeven

die in dienst is van de marine. Ik heb het ook weer van hem teruggekregen met de mededeling dat er geen echt onderzoek had plaatsgevonden, omdat het boek in een te slechte staat was. Deze slavist, van wie ik de naam niet wil noemen, heeft mij wel gezegd dat het logboek in de Russische taal was opgesteld. Zelf kan ik geen Russisch lezen. Ik weet ook niet waar het logboek over gaat. Ik heb er alleen doorgebladerd, maar niet echt ingekeken. Er staan ook wel cijfertekens in maar ook die heb ik niet bekeken, zodat ik u niet kan zeggen of het coördinaten zijn. Ikzelf heb geen verslag gemaakt over dit logboek en de MID heeft naar haar zeggen dit ook niet gedaan. Er wordt alleen een verslag gemaakt van een onderzoek als er ook een conclusie aan het onderzoek wordt verbonden. Er is geen laboratorium in het MARID en ook geen technische dienst. Ik heb het logboek zelf aan de heer Veltman teruggegeven, ik weet niet meer wanneer dat was. Ik heb daarna het logboek ook nooit meer teruggezien. Mijn dienst heeft geen kopie gemaakt van het logboek. Mij is niet bekend dat de voorlichtingsdienst van de marine heeft gezegd dat het logboek afkomstig is van een vissersschip. Mijn dienst weet niets van het PID-onderzoek naar de heer Valkenier. Van de Noorse admiraal heb ik ook niet gehoord. IK kan mij herinneren dat aan de zijkant van het logboek een heel stuk ontbrak. Ik heb in deze zaak geen geheimhoudingsplicht.

taxe: nihil

Voorgelezen, volhard en ondertekend,

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke, positioned below the text 'Voorgelezen, volhard en ondertekend,'.

5. De heer Harm Everhardus, wonende te Den Helder, leeftijd 69 jaar, geen beroep.

(eed)

Ik heb in 1981 het Redding Museum opgericht en ben meteen voorzitter geworden van het bestuur en ben het gebleven tot 1984/1985. Omdat ik toen elders ging wonen ben ik enige maanden niet bij het museum betrokken geweest, maar ik ben weer teruggekeerd naar Den Helder en ik heb weer plaatsgenomen in het bestuur. Ik denk dat het net was in die periode dat ik buiten Den Helder wilde gaan wonen, dat de heer Veltkamp mij een cahier overhandigde, waarin naar mijn gevoel iets maritiems was opgeschreven en naar vermoeden in het Russisch. De heer Veltkamp vroeg mij of ik er iets meer over kon vertellen. Ik heb toen geen ontvangstbewijs afgegeven, omdat het cahier niet werd afgegeven voor bruikleen maar allen met een vraag naar informatie. Als wij een zodanig verzoek kregen bevestigden wij een bonnetje op het aangeboden met de vraag erop en de naam van de brenger. Dat was een bonnetje als ook op het logboek van de Andreëf zit, welk logboek u mij zojuist laat zien. Ik had dergelijke bonnetjes meegenomen van mijn vroegere werkring, de gemeente Den Helder. Het cahier dat Veltkamp mij overhandigde, heb ik opgeborgen in een brandvrije kast die in het museum stond. Ik heb het er niet meer uitgehaald. Ik heb er ook niet meer naar gekeken en zelfs ook nooit meer gezien. Kort nadat ik het cahier heb ontvangen, heb ik een vergadering bijgewoond waarbij ook iemand van het Scheepvaart Museum uit Amsterdam aanwezig was. Aan die persoon heb ik gevraagd of het Scheepvaart Museum iemand had die de Russische taal beheerste, het antwoord was nee. Daarna heb ik nog iemand gevraagd die Russisch kende, maar hij beheerste de taal niet goed genoeg om een onderzoek naar dat cahier te doen. Kort daarna hoorde ik van diverse andere musea dat er nog meer logboeken waren aangespoeld in dezelfde tijd dat mij dat cahier was overhandigd. De medewerkers van die musea vermoedden dat die logboeken afkomstig waren van een Russische kolen-tremmer. Om die reden en omdat ik het druk had met de verhuizing van het museum ben ik niet verder op onderzoek uit geweest om het cahier van Veltkamp te laten vertalen.

Ik kan zelf geen Russisch lezen en daarom heb ik het logboek niet inge-
ken. Ik weet wel dat er waterschade was en dat er een waarmerkzegel
op het logboek zat. Het leek verder op het logboek van de Andreëf wat
mr. Gaasbeek mij hier laat zien, voor zover ik het mij kan herinneren.

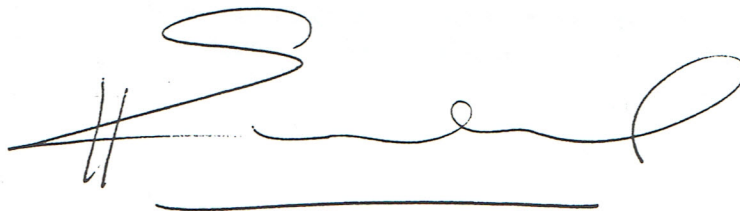
Toen de heer Veltkamp kwam vragen of hij zijn logboek terug kon krijgen, kon
ik het niet meer vinden. We hebben het hele museum op z'n kop gezet, ook
het archief, en bij deze zoekactie hebben wij een logboek gevonden in
het Russisch opgesteld. Ik dacht dat dat het cahier was wat Veltkamp
me had gegeven en om die reden heb ik het hem ook aangeboden, maar
het bleek een ander logboek te zijn. Het logboek wat ik Veltkamp
aanbood, was het logboek van de Andreëf met het groene bonnetje.

In de tijd dat ik het logboek in ontvangst nam, zaten de heren Liefhebber
en Lunstra in het bestuur van het museum verder een vertegenwoordiger
van de Reddingmaatschappij Noord en één van Zuid en een vertegenwoordiger
van de KNBRD. Ik weet niet of ik toen nog voorzitter was of dat ik
toen was afgetreden.

Ik wil nog opmerken dat wij vele donderdagen ons bezig hebben gehouden
met het zoeken naar het logboek dat ik in ontvangst had genomen. We zijn
daarbij zeer systematisch te werk gegaan.

taxe: f 40,-

Vorgelezen, volhard en ondertekend,

De rechter houdt de zaak pro forma aan tot 16 mei 1992 voor
beraad voortzetting getuigenverhoor aan de zijde van verzoeker.

WAARVAN PROCES-VERBAAL.

Voor afschrift conform
De Griffier van de Arrondissementsrechtbank
te ALKMAAR

